

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1 Содржина на Законот

Со овој закон се уредуваат планирањето на развојот на земјоделството и руралниот развој, целите и мерките на земјоделската политика и политиката на рурален развој, државната помош, дополнителните дејности на семејното земјоделско стопанство, квалитетот, ознаките, прометот на земјоделските примарни и преработени производи, земјоделската и шумската механизација и опрема, форми на организирање во земјоделството, јавни услуги во земјоделството и земјоделскиот информативен систем.

Член 2 Значење на поимите

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Биолошка разновидност во земјоделството значи разновидност на живите организми кои се употребуваат во земјоделството или можат да бидат употребени во функција на земјоделството (земјоделски култури, добиток и микроорганизми) и се под посебна заштита на државата;
2. Единствен идентификациски број на земјоделско стопанство (во натамошниот текст: ИДБР) е основа за водење на единствен регистар на земјоделско стопанство и негово поврзување со други регистри;
3. Земјоделска дејност е активност во областа на земјоделството, ловот и шумарството утврдена во прописите за национална класификација на дејностите, освен ветеринарни и фитосанитарни услуги;
4. Земјоделска политика е систем на инструменти и мерки со кои се регулира развојот и динамиката на земјоделското производство согласно со материјално-техничките, економските и социјалните услови;
5. Земјоделски имот опфаќа земјоделски земјишта, добиток, повеќегодишни насади, шуми, земјоделска и шумска механизација и опрема, објекти и други средства за производство, кои се употребуваат за вршење на земјоделска дејност;
6. Земјоделски преработен производ е производ од растително или животинско потекло во полупреработена или преработена форма, вклучувајќи ја и водата за пиење и шумските плодови;
7. Земјоделски примарен производ е производ од растително и животинско потекло добиен при примарно производство;

8. Земјоделски производ е производ кој се добива од примарно земјоделско производство или негова преработка;

9. Земјоделско стопанство е организационо и деловно заокружена стопанска целина на која се врши земјоделска дејност и за која се води евиденција во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (во натамошниот текст: Министерството), поседува и/или располага со земјоделски имот. Земјоделското стопанство опфаќа една или повеќе производни единици. Земјоделско стопанство може да биде правно лице и/или семејно земјоделско стопанство;

10. Интегрален начин на земјоделско производство е урамнотежена употреба на агротехнички мерки со хармонично уважување на стопанските, еколошките и токсиколошките фактори. При еднаков стопански ефект, природните мерки имаат предност пред фитофармацевтските, ветеринарно-фармацевтските и био-технолошките мерки;

11. Носител на земјоделско стопанство е правно или физичко лице запишано во единствениот регистар на земјоделски стопанства во Министерството;

12. Пазарно-ценовната политика во земјоделството е систем на инструменти и мерки кои имаат за цел да ги регулираат пазарот и цените на земјоделските производи;

13. Подрачје со ограничени можности за земјоделска дејност е дефинирано подрачје со значително ограничени можности на употреба на земјиштата и значително повисоки трошоци за производство поради неповолните природни услови;

14. Производна единица е локациски заокружена стопанска единица на која се врши земјоделска дејности за која се води евиденција во Министерството;

15. Рурално подрачје е дефинирана географска целина која се карактеризира со релативно мал број на жители или густина на населеност и со специфични социоекономски карактеристики;

16. Семејно земјоделско стопанство е самостојна стопанска и социјална единица која се заснова на сопственост и/или користење на земјоделскиот имот и е управувано од членовите на семејството;

17. Субјект е правно или физичко лице, друштво и образовна и/или научна установа кои вршат земјоделска дејност или спроведуваат мерки за развој на земјоделството и за која се води евиденција во Министерството и

18. Член на семејно земјоделско стопанство е физичко лице кое врши земјоделска дејност на земјоделскиот имот, за кое се води евиденција во Министерството.

Член 3

Цели на земјоделската политика и политиката на рурален развој

Цели на земјоделската политика и политиката на рурален развој се:

- обезбедување на стабилно производство на квалитетна и поефтина храна и обезбедување на населението со доволни количини храна,
- зголемување на конкурентната способност на земјоделството,
- обезбедување на стабилно ниво на доход на земјоделското стопанство,
- одржлив развој на руралните подрачја и
- оптимално искористување на природните ресурси со почитување на начелата за заштита на природата и животната среди

II. ПЛАНИРАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ

Член 4

Национална стратегија за развој на земјоделството и руралниот развој

За спроведување на целите од членот 3 на овој закон Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата), донесува Национална стратегија за земјоделството и руралниот развој (во натамошниот текст: Националната стратегија), за период од седум години.

Член 5

Национални програми за развој на земјоделството и руралниот развој

Согласно со Националната стратегија од членот 4 на овој закон, Владата донесува Национална програма за развој на земјоделството и Национална програма за руралниот развој, за период од три години. Националните програми од ставот 1 на овој член особено содржат:

- мерки, потпрограми и други активности,
- временски распоред и рокови за спроведување на мерките, потпрограмите и другите активности и
- финансиски средства за спроведување на националните програми од ставот 1 на овој член.

Член 6

Акти на Владата

Согласно со Националната стратегија од членот 4 на овој закон и националните програми од членот 5 став 1 на овој закон Владата, на предлог на Министерството, донесува акти за спроведување на политиките за уредување на пазарите на земјоделски примарни и преработени производи и рурален развој.

Член 7

Акти за уредување на пазарите на земјоделски производи

Со актите од членот 6 на овој закон, кои се однесуваат на уредувањето на пазарите на земјоделски производи, Владата пропишува:

- видови на мерки за уредување на пазарите на земјоделски производи,
- начин и постапка за воведување, спроведување и контрола на спроведување на мерките и
- лица на кои се однесуваат мерките.

Член 8

Акти за рурален развој

Со актите од членот 6 на овој закон, кои се однесуваат на руралниот развој, Владата пропишува:

- видови на мерки за рурален развој,
- начин и постапка за спроведување на мерките,
- финансиски план за одделна мерка,
- начин и постапка за следење на реализација и оце-
- на на успешноста на мерките од програмите и
- начин на вршење на контрола над спроведување
- на мерките.

Реализацијата на програмите за рурален развој донесени согласно со овој и друг закон е во надлежност на Министерството.

Член 9

Исплата на средства

Исплатата на средствата за реализација на мерките на земјоделската политика и политиката на руралниот развој ја врши Агенцијата за финансиска поддршка воземјоделството и руралниот развој.

Член 10

Совет за земјоделство и рурален развој

Владата, на предлог на министерот, формира Совет за земјоделство и рурален развој. Советот од ставот 1 на овој член дава мислење од областа на земјоделството и руралниот развој особено за Националната стратегија и националните програми, предложените позначајни прописи и меѓународни договори, одделни проекти и за други прашања од областа на земјоделството и руралниот развој. Советот од ставот 1 на овој член е составен од 11члена, и тоа:

- три члена од здруженија од областа на земјоделството,
- три члена од стопански комори,
- три члена од научни и образовни институции,
- еден член од здруженија на потрошувачи и
- еден член од здружение на единиците на локалната самоуправа.

Мандатот на членовите на Советот од ставот 1 на овој член трае пет години.

III. МЕРКИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКАТА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКАТА НА РУРАЛЕН РАЗВОЈ

Член 11 Општи принципи

Мерките на земјоделската политика и политиката на рурален развој се:

- насочени кон остварување на целите од членот 3 на овој закон и
- во функција на зачувување на биолошката разновидност, плодноста на почвите и заштита на животната средина.

Мерките од ставот 1 на овој член мора меѓусебно да се усогласени.

Член 12 Финансирање

Финансирањето на мерките на земјоделската политика и политиката на рурален развој се врши од:

- Буџетот на Република Македонија,
- донации и
- други извори согласно со закон.

Член 13 Корисници на средства

Право на користење на средствата за реализација на мерките на земјоделската политика и политиката на рурален развој имаат земјоделските стопанства и други правни и физички лица кои вршат земјоделска дејност, преработка на земјоделски производи или вршат услуги поврзани со земјоделската дејност и ги исполнуваат пропишаните услови со закон. По исклучок од ставот 1 на овој член, средствата за реализација на мерките за рурален развој можат да ги користат и други правни и физички лица кои вршат стопанска дејност и се со седиште, односно живеалиште во руралните подрачја.

1. Мерки за уредување на пазарите на земјоделски производи

Член 14 Надлежност

Во интерес на единственост на пазарот на земјоделски производи и еднаква конкурентска положба на сите производители, мерките за уредување на пазарите на земјоделски производи важат на цела територија на Република Македонија согласно со принципите на рамноправност.

Член 15 **Утврдување на цени**

За одделни земјоделски производи може да се утврди:

- целна цена која го изразува посакуваното ниво на цената на земјоделски производи,
- базна цена, односно интервенциска цена, која е основ за воведување на одделна мерка на пазарно-ценовната политика во земјоделството и
- минимална цена која откупувачот мора да ја гарантира на земјоделскиот производител при откупот на одделни земјоделски производи во рамките на уредувањето на пазарот на земјоделскиот производ.

За потребата и начинот на утврдување на цената од ставот 1 алинеја 2 на овој член Владата донесува одлука на предлог на Министерството.

Член 16 **Директни плаќања**

Директните плаќања се мерка за поддршка на доходот на земјоделските стопанства. Директните плаќања се исплатуваат на земјоделските стопанства и тоа на хектар земјоделско земјиште, по единица земјоделски производ и по грло добиток. Поблиските критериуми и начинот на директните плаќања, ги утврдува Владата на предлог на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство (вонатамошниот текст: министерот).

Член 17 **Интервенциски мерки**

Интервенциските мерки се наменети за стабилизација на пазарите на земјоделски производи и можат да се воведат кога настанува нарушување на рамнотежата меѓу понудата и побарувачката на домашниот пазар на земјоделски производи.

Мерките од ставот 1 на овој член можат да се реализираат во форма на:

- интервенциско купување и продажба,
- помош за складирање и
- повлекување од пазарот.

Мерките од ставот 2 на овој член и начинот на нивно спроведување ги пропишува Владата на предлог на министерот.

Член 18 **Мерки за поттикнување на продажбата и потрошувачката**

Мерките за поттикнување на продажбата и потрошувачката на земјоделски производи се:

- помош за промоции и тргување со земјоделски производи,

- помош за подготвување на земјоделски производи за надворешниот пазар и
- субвенционирање на потрошувачката.

Мерките од ставот 1 на овој член и начинот на нивното спроведување ги пропишува Владата на предлог на министерот.

Член 19

Мерки за ограничување на производството

Мерките за ограничување на производството на одделни земјоделски производи се:

- одредување на обемот на земјоделското производство односно воведување на систем за управување со квоти и
- воведување давачки за земјоделското производство, кое го надминува пропишаниот обем.

Мерките од ставот 1 на овој член и начинот на нивното спроведување ги пропишува Владата на предлог на министерот.

Член 20

Мерки за спречување на нарушување на пазарот

Доколку поради зголемен увоз или извоз на земјоделски производи постои опасност или дојде до сериозни нарушувања на пазарот со земјоделски производи, поради кои можат да се загрозат целите на земјоделската политика Владата, почитувајќи ги ограничувањата од меѓународните договори, може да воведо посебни мерки.

Мерките од ставот 1 на овој член се применуваат додека не помине нарушувањето или опасноста од нарушување на пазарот.

Член 21

Финансиски гаранции

Корисниците на мерките, на барање на Министерството, можат да дадат финансиски и друг вид гаранции за исполнување на одредени обврски поврзани со мерките за уредување на пазарите на земјоделски производи. Доколку обврската поради која е дадена финансиска и друг вид гаранција од ставот 1 на овој член е исполнета, депозитот се враќа. Начинот и постапката на уплата и враќање на финансиската и на другвид гаранција од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Член 22

Контрола

Царинските органи во согласност со прописите од областа на царинското работење вршат контрола која е потребна за спроведување на одредбите од членот 20 на овој закон во случај на увоз, односно извоз на земјоделски производи.

2. Мерки на политиката на рурален развој

Член 23 Намени

Мерките на политиката на рурален развој го поттикнуваат економскиот и социјалниот развој на руралните подрачја со цел спречување на процесот на депопулација на руралните подрачја и зачувување на други вредности во руралните подрачја како дел од природното и културното наследство на Република Македонија. Корисник на средствата од мерките од ставот 1 на овој член се субјектите со седиште, односно живеалиште во руралните подрачја.

Член 24 Рурални подрачја

Рурално подрачје е географска целина која се дефинира врз основа на следниве критериуми: релативно мал број на жители или густина на населеност и специфични социо-економски карактеристики.

Критериумите од ставот 1 на овој член поблиску ги пропишува Владата на предлог на министерот.

Врз основа на критериумите од ставот 2 на овој член министерот објавува список на руралните подрачја во “Службен весник на Република Македонија”.

Член 25 Подрачја со ограничени можности за земјоделска дејност

Подрачје со ограничени можности за земјоделска дејност се дефинира врз основа на ограничени можности за користење на земјиштето и значително повисоки трошоци за производство поради неповолните природни услови. Критериумите од ставот 1 на овој член поблиску ги пропишува Владата на предлог на министерот. Врз основа на критериумите од ставот 2 на овој член министерот објавува список на подрачјата со ограничени можности за земјоделска дејност во “Службен весник на Република Македонија”.

Член 26 Мерки на политиката на рурален развој

Мерките на политиката на рурален развој се групираат како:

- инвестиции за подобрување на конкурентноста,
- мерки за земјоделска дејност полезна за унапредување на животната средина и руралните подрачја,
- мерки за зголемување на вработеност во руралните подрачја и подобрување на квалитетот на живот во руралните подрачја и

- други мерки за рурален развој.
Начинот и постапката за реализација на секоја група мерки од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Член 27

Инвестиции за подобрување на конкурентност

Инвестициите за подобрување на конкурентноста се насочени кон:

- реструктурирање на земјоделските стопанства и промовирање на иновации преку поддршка за модернизација на земјоделски стопанства, зголемување на економската вредност на шумите, преработка и маркетинг на земјоделски производи и производи од шумарство, подобрување и развој на инфраструктура и заштита од природни непогоди,
- подобрување на квалитетот на земјоделското производство и земјоделските производи со воведување на стандарди за производство, воведување на системи за квалитет на земјоделските производи и промоција на нивниот квалитет и
- подобрување на знаењето и унапредување на човечкиот потенцијал на земјоделски производители, обезбедување на советодавни услуги и едукација за управување со земјоделско стопанство.

Член 28

Мерки за земјоделска дејност корисна за унапредување на животната средина и руралните подрачја

Поддршката на земјоделската дејност која е корисна за унапредување на животната средина и руралните подрачја е наменета за:

- поттикнување на користењето на земјоделското земјиште кое придонесува за подобрување, зачувување и унапредување на животната средина и пределите,
- подрачја со ограничени можности за земјоделска дејност,
- обезбедување на биолошка разновидност во земјоделството и
- зачувување на културното наследство и природните богатства поврзани со земјоделската дејност.

Забрането е искоренување на автохтони сорти земјоделски култури, како и истребување на автохтони раси добиток. За зачувување на автохтоните сорти на земјоделски

култури или раси на добиток министерот објавува листа на автохтони сорти на земјоделски култури и раси на добиток врз основа на нивната загрозеност. За секоја автохтона сорта на земјоделски култури и раса на добиток министерот го пропишува начинот на следење и анализирање на состојбата на сортата и расата, како и мерки за нивното зачувување и обезбедување на задолжителни генетски резерви.

Член 29

Мерки за зголемување на вработеност и подобрување на квалитетот на живот во руралните подрачја

Мерките за зголемување на вработеност и подобрување на квалитетот на живот во руралните подрачја се однесуваат на:

- поттикнување на диверзификацијата на економските активности во руралните подрачја со цел да се обезбедат дополнителни извори на доход,
- помош за млади земјоделци и подобрување на условите за работа и животните услови на населението во руралните подрачја (подобрување на инфраструктурната опременост и на животните и работните услови на населението).

Член 30

Други мерки за рурален развој

Другите мерки за рурален развој се насочени кон:

- подобрување на управувањето во единиците на локалната самоуправа и подобрување на локалниот економски развој,
- развој на туризам во рурални подрачја,
- поттикнување на микропретпријатија и претприемништво и
- поддршка на непрофитни и невладини организации кои дејствуваат во насока на унапредување на руралните подрачја.

Единиците на локалната самоуправа можат да спроведуваат мерки за рурален развој кои мора да се во согласност со актите од членот 6 на овој закон. Средствата за мерките од ставот 2 на овој член се обезбедуваат од буџетите на единиците на локалната самоуправа и други извори согласно со закон.

IV. ДРЖАВНА ПОМОШ ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО

Член 31

Државна помош во земјоделството

Државна помош во земјоделството е секоја помош доделена од Владата, органите на државната управа или единиците на локалната самоуправа за производство, преработка и продажба на одредени земјоделски производи или за извршување на одредени услуги од областа на земјоделството, со која се создаваат економски поволности за определени субјекти согласно со посебен закон.

V. ДОПОЛНИТЕЛНА ДЕЈНОСТ

Член 32 Дополнителна дејност

Дополнителна дејност на семејно земјоделско стопанство е дејност поврзана со земјоделството, односно шумарството која се врши на земјоделски имот и овозможува подобра искористеност на неговите производни можности и работната сила на членовите на семејството. Видовите на дејности кои можат да се вршат како дополнителни дејности на семејните земјоделски стопанства и нивниот обем ги пропишува Владата. При одредување на обемот од ставот 2 на овој член се земаат предвид и специфичните услови и карактеристики на одделни видови на дополнителна дејност.

Член 33 Вршител на дополнителна дејност на семејното земјоделско стопанство

Вршителот на дополнителната дејност од членот 32 на овој закон е физичко лице кое е сопственик, закупец или друго лице кое го користи земјоделскиот имот и врши земјоделска дејност овластено од сопственикот, односно закупецот.

Вршителот на дополнителната дејност од ставот 1 на овој член треба да биде соодветно оспособен и да има соодветна техничка опрема за вршење на дополнителната дејност .

Стручната оспособеност и соодветната техничка опрема од ставот 2 на овој член ги пропишува министерот.

Член 34 Одобрение за вршење на дополнителна дејност на семејно земјоделско стопанство

Министерството издава решение за вршење на дополнителна дејност по претходно барање поднесено од лицата од членот 33 став 1 на овој закон. Барањето за добивање на решение за вршење на дополнителна дејност особено содржи:

- име, презиме, единствен матичен број и адреса,
- податоци за доходот на земјоделската дејност,
- податоци за видот, обемот и условите за вршењена дополнителната дејност,
- стручна оспособеност и
- техничка опременост.

Министерството води евиденција за вршителите на дополнителни дејности од членот 32 на овој закон. Формата и содржината на образецот на решението од ставот 1 на овој член и начинот на водењето на евиденција од ставот 3 на овој член го пропишува министерот.

VI. КВАЛИТЕТ И ОЗНАКИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИ

1. Квалитет на земјоделските производи

Член 35

Добра земјоделска и хигиенска пракса

Субјектите кои се занимаваат со производство на земјоделски производи кои се наменети за промет мора да ја почитуваат добрата земјоделска, односно хигиенска пракса.

Начинот на спроведување на добра земјоделска и хигиенска пракса го пропишува министерот.

Член 36

Минимален квалитет

Минималниот квалитет на одделни земјоделски производи, а особено:

- начин на производство на земјоделските производи,
- состојки и нивна содржина вклучувајќи ги дозволените адитиви,
- услови за достигнување и зачувување на квалитетот,
- разграничување на производите,
- обележување (ознаки) и
- дефиниции и именувања,

ги пропишува министерот.

Член 37

Земјоделски производи со повисок квалитет

Земјоделските производи со повисок квалитет по своите специфични карактеристики се подобри од истородните земјоделски производи и од нивниот минимален квалитет, доколку е тој пропишан согласно со членот 36 став 2 од овој закон. Специфичните карактеристики на земјоделските производи во поглед на состав, сензорни особини и физичко-хемиските својства, како и начинот на производство, односно преработка ги пропишува министерот. Земјоделските производи кои ги исполнуваат карактеристиките од ставот 2 на овој член се обележуваат со ознака “производ со повисок квалитет”.

Член 38

Органски земјоделски производи

Земјоделските органски производи се обележуваат со ознака согласно со прописите за органското земјоделско производство.

Член 39

Интегрални земјоделски производи

Интегрален земјоделски производ е производ добиен согласно со интегралниот начин на земјоделско производство. Начинот и постапката на интегрално производство, како и начинот на контрола и ознаките за интегрално производство ги пропишува министерот.

Член 40

Земјоделски производ со гарантирана традиционална посебност

Земјоделскиот производ со гарантирана традиционална посебност е производ произведен од традиционални сировини или во него има карактеристичен традиционален состав или начин на производство, односно преработка. Начинот на вршење на контролата и постапката за признавање на земјоделски производи со гарантирана традиционална посебност, како и ознаката за гарантира на традиционална посебност ги пропишува министерот.

Производот од ставот 1 на овој член се обележува со ознака за гарантирана традиционална посебност.

Член 41

Декларација

Земјоделскиот производ пуштен во промет мора да биде пропратен со декларација. Земјоделскиот производ мора да е во согласност со декларацијата од ставот 1 на овој член. Декларацијата од ставот 1 на овој член задолжително се чува и кај производителот. Министерот ги пропишува видовите податоци кои декларацијата од ставот 1 на овој член мора да ги содржи, како и рокот на нејзиното чување.

2. Ознака на потекло и географска ознака

Член 42

Ознака за потекло и географска ознака

За стекнување, остварување и заштита на ознаката за потекло и географската ознака на земјоделските производи се применуваат прописите за индустриска сопственост.

3. Признавање на ознаките на земјоделските производи

Член 43

Признавање на ознаките

Признавање на ознаки на земјоделски производи кои не се регулирани со друг пропис, врши Министерството.

Министерството покрај постапката за признавање:

- води евиденција за производителите, односно преработувачите кои ги употребуваат тие ознаки,
- ја следи употребата на ознаките во поглед на обемот на производството, односно преработката,
- соработува со овластените институции во другидржави и
- врши други задачи од подрачјето на употреба на ознаките.

Евиденцијата од ставот 2 алинеја 1 на овој член особено содржи:

- име, односно назив на субјектот,
- адреса, односно седиште,
- вид на ознаката и
- обем на производство, односно преработка на земјоделски производ.

Содржината и начинот на водење на евиденцијатана производителите, односно преработувачите кои употребуваат ознаки за земјоделски производи, поблиску ги пропишува министерот.

Член 44 Постапка

За признавање на ознаките од членот 43 став 1 на овој закон производителот, преработувачот или други заинтересирани субјекти поднесуваат барање до Министерството.

Барањето од ставот 1 на овој член особено содржи:

- идентификациски податоци за субјектот и
- документи кои го докажуваат составот, особините, потеклото, начинот на производство, односно преработка на земјоделските производи или на нивните суровини. Министерот ги пропишува формата и содржината на образецот на барањето од ставот 2 на овој член. Министерот одлучува по барањето и донесува решение за признавањето на ознаките од ставот 1 на овој член во рок од три месеца од приемот на барањето.

Член 45 Трошоци

Трошоците на постапката за признавање на ознаките од членот 43 став 1 на овој закон се на товар на подносителот на барањето од членот 44 став 1 на овој закон. Висината на трошоците од ставот 1 на овој член не може да биде повисока од стварно направените трошоци за лабораториски испитувања и анализи во зависност од видот на земјоделскиот производ.

Доколку при вршење на инспекциски надзор се утврди дека земјоделскиот производ не е во согласност со пропишаните услови, трошоците за лабораториските испитувања и анализи ги плаќа производителот, односно правното или физичкото лице кое пуштило во промет несоодветен земјоделски производ.

4. Утврдување на соодветност

Член 46

Утврдување на соодветност и ознака на земјоделски производи

Утврдување на соодветноста и ознаката на земјоделски производи опфаќа:

- проверување на соодветноста на земјоделските производи со прописите за квалитет, декларациите и ознаките и
- издавање сертификат за соодветност на земјоделските производи.

Министерот ги пропишува методите и постапките за утврдување на соодветност на земјоделските производи, како и содржината на сертификатот за соодветност на земјоделските производи. За утврдување на соодветност од ставот 1 на овој член министерот може да овласти организации за контрола на квалитет на земјоделски производи, организации кои издаваат документи за соодветност, лаборатории за испитувања и лаборатории за контрола на резултатите од мерењето, согласно со членот 62 од овој закон.

VII. ПРОМЕТ СО ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ

Член 47

Продажба од семејно земјоделско стопанство

Од семејно земјоделско стопанство може да се продаваат земјоделски производи доколку се произведени на земјоделското стопанство и исполнуваат минимален квалитет согласно со овој закон, како и производи од дополнителната дејност произведени од тоа стопанство согласно со членот 33 став 3 од овој закон.

Член 48

Промет

Земјоделскиот примарен и преработен производ се пушта во промет во моментот кога производителот го дава на располагање или во употреба, односно увезениот земјоделски производ го предава во царинска постапка за пуштање на стоката во слободен промет. Земјоделските производи можат да се пуштат во промет доколку се во согласност со пропишаните услови кои се однесуваат на земјоделските производи и се означени на пропишан начин. Забрането е ставање во промет на земјоделски производи кои не се означени согласно со прописите за означување на земјоделски производи. По исклучок од ставот 2 на овој член доколку земјоделските производи се наменети за извоз истите може да се произведени во согласност со нарачателот. Производите од ставот 4 на овој член не смеат да доведуваат во заблуда во поглед на ознаките.

VIII. ЗЕМЈОДЕЛСКА И ШУМСКА МЕХАНИЗАЦИЈА И ОПРЕМА

Член 49

Услови за употреба на земјоделска механизација и опрема

Заради заштита на животот и здравјето на луѓето, корисниците на земјоделска механизација и опрема мора да исполнуваат пропишани услови за безбедна работа и за тоа да се соодветно оспособени. За рационално искористување на земјоделските површини и производство на квалитетна храна, земјоделската механизација и опремата мораат да ги исполнуваат пропишаните технички услови. Соодветната оспособеност на корисниците и техничките услови на механизацијата и опремата, се докажува со потврда за извршена проверка на знаењето за безбедна работа и потврда за исполнување на пропишаните технички услови, кои ги издава организација овластена од министерот. Оспособувањето на корисниците и вршењето на проверката, како и издавањето на потврдите од ставот 3 на овој член, го вршат лица овластени согласно со членот 62 од овој закон. За техничките услови кои треба да ги исполнува одредена земјоделска механизација и опрема, како и за соодветната оспособеност на корисниците поблиску ги пропишува министерот.

IX. ФОРМИ НА ЗДРУЖУВАЊЕ

Член 50

Цели на здружување

За остварување на целите од членот 3 на овој закон производители на земјоделски производи можат доброволно да се здружуваат. Земјоделските производители можат да користат финансиска поддршка за здружување согласно со овој закон. Начинот и постапката на користење на финансиска поддршка од ставот 2 на овој член, ја пропишува министерот.

Член 51

Организација на производители на примарни земјоделски производи

Производителите на примарни земјоделски производи кои имаат за цел да го усогласат земјоделското производство и понудата со пазарните услови можат да се здружуваат и да се запишуваат како организации на производители во регистарот на организации на производители кој се води во Министерството. За запишување во регистарот од ставот 1 на овој член организациите на производителите треба да ги исполнуваат следниве услови:

- да се регистрирани согласно со Законот за задругите,

- членовите на организацијата на производители целокупното производство наменето за пазар да го понудат на продажба преку таа организација,
- да има одредено најмал број на членови и најмал обем на производство на одделни земјоделски производи,
- да го докаже стварното работење и
- да не ја ограничува конкуренцијата во согласност со Законот за заштита на конкуренцијата.

Начинот на исполнување на условите од ставот 2 алинеи 2, 3 и 4 на овој член, поблиску ќе ги пропише министерот. Земјоделските производи за кои организацијата на производители може да се запише во регистарот, формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 1 на овој член, како и постапката за запишување, односно бришење од регистарот ги пропишува министерот. Одредбите од овој член се употребуваат и за повисоки форми на организирање на производители на земјоделски производи.

Член 52

Организации за производство, преработка и продажба на земјоделски производи

Заради усогласување на производството, преработката и продажбата на земјоделски производи, како и за подобрување на достапност на информации за производството и пазарот, можат да се здружат субјекти од областа на производството, преработката и трговијата и се запишуваат како организации за производство, преработка и продажба на земјоделски производи во регистар на организации за производство, преработка и продажба на земјоделски производи кој се води во Министерството. За запишување во регистарот организациите од ставот 1 на овој член треба да ги исполнуваат следниве услови:

- да се регистрирани согласно со Законот за здруженија на граѓани и фондации,
- статутот на здружението да биде во согласност со целите на земјоделската политика и политиката на рурален развој,
- да има одредено најмал број на членови и најмал обем на производство, преработка и продажба на одделни земјоделски производи,
- да го докаже стварното работење и
- да не ја ограничува конкуренцијата во согласност со Законот за заштита на конкуренцијата. Поблиските услови од ставот 2 алинеја 3 на овој член ги пропишува министерот. Земјоделските производи и групите на производи за кои организациите од ставот 1 на овој член се запишуваат во регистарот, формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 1 на овој член, како и постапката за запишување во регистарот ги пропишува министерот.

X. ЈАВНИ УСЛУГИ ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО

1. Дефиниција и обем на јавни услуги

Член 53 Јавна услуга

Јавна услуга, во смисла на овој закон, е дејност од областа на земјоделството од јавен интерес.

Јавни услуги во областа на земјоделството се:

- советодавни услуги,
- стручни работи во растителното производство,
- стручни работи во сточарското производство,
- работи на ген банка и одржување на биолошка разновидност,
- прибирање на податоци и аналитичко-развојни задачи,
- стручни задачи за уредување на земјоделско земјиште,
- истражувачки работи и едукација и
- утврдување на квалитет на земјоделски производи.

Член 54 Советодавни услуги

Советодавни услуги во земјоделството се:

- советувања во врска со производно-технолошките процеси,
- советување и помош при изработка на развојните програми за земјоделските субјекти,
- советување и помош при реализација на мерките на земјоделската политика и политиката на рурален развој,
- советување и помош при здружување, организирање и дејствување на земјоделските субјекти,
- советување за прописи од областа на земјоделството,
- советување за воведување и примена на стандарди за квалитет на земјоделски производи,
- советување за агробизнис, маркетинг и управување на земјоделски стопанства,
- советување и помош при воспоставување на соработка со прехранбената индустрија и индустријата на пијалаци,
- советување за воведување на интегрално и органско производство и
- советување и помош при реализација на мерките за заштита и одржување на животната средина и природата.

Член 55 Стручни работи во растително производство

Стручни работи во растително производство се:

- чување на службените заштитни мостри на семенскиот материјал на заштитените, односно регистрираните сорти,

- проверување на генетските особини и на употребната вредност на новите домашни и странски сорти на земјоделски култури, пред изборот и во постапката на регистрација, односно заштита на сортата,
- селекција и реонизација на сорти,
- сертифицирање на семето и садниот материјал на земјоделските растенија и
- повторна контрола на сертифицираниот семенски материјал на земјоделските растенија.

Член 56

Стручни работи во сточарско производство

Стручни работи во сточарско производство се:

- матично книговодство, селекција и следење на состојби,
- тестирање и оценување на приплодна вредност,
- утврдување на производни, репродуктивни и други особини и
- матично книговодство, селекција и следење на состојбата во пчеларството.

Член 57

Работи на ген банка

Работите на ген банката се:

- собирање и евидентирање на автохтон или одомаќен генетски материјал,
- оценување и вреднување на собраниот генетски материјал,
- чување и обновување на генетскиот материјал и
- размножување и размена на генетскиот материјал.

Член 58

Прибирање на податоци и аналитичко-развојни задачи

Прибирање на податоци и аналитичко-развојни задачи вклучуваат:

- прибирање и обработка на податоци од областа на земјоделството,
- изработка на економски и други анализи од подрачјето на производството, преработката и прометот на земјоделските производи,
- изведување на задачи и анализи од подрачјето на земјоделската политика и политиката на рурален развој и
- задачи кои се значајни за насочување и следење на развојот на земјоделството, преработувачката индустрија и руралните подрачја.

Член 59
Стручни работи за уредување на земјоделско земјиште

Стручни работи за уредување на земјоделското земјиште се:

- мелиорации на земјоделско земјиште,
- премер на земјоделско земјиште,
- оперативно технички задачи за комасација и арондација и
- бонитирање на земјоделско земјиште.

Член 60
Истражувачки работи и едукација

Истражувачки работи и едукација во областа на земјоделството се:

- истражувачки и развојни проекти,
- истражувачка и развојна инфраструктура и
- разни форми на образование и обука од областа на земјоделството и дополнителните дејности.

Член 61
Утврдување на квалитет

Услуги за утврдување на квалитет се утврдување на:

- квалитет на земјоделски производи,
- соодветност на декларации и
- соодветност на ознаки на земјоделски производи.

2. Вршење на јавни услуги

Член 62
Вршители на јавни услуги

Јавни услуги во областа на земјоделството можат да вршат јавни установи утврдени со закон и други правни и физички лица кои ги исполнуваат условите согласно со овој и друг закон. За вршење на јавните услуги во областа на земјоделството, вршителите на јавни услуги треба да поседуваат или користат соодветен простор, технички да се опремени и соодветно кадровски екипирани. Поблиските услови од ставот 2 на овој член за одделна јавна услуга поблиску ги пропишува Владата на предлог на министерот.

Член 63
Јавен конкурс

За определување на вршителите на јавните услуги од членот 53 на овој закон Министерството спроведува постапки согласно со прописите за јавни набавки.

3. Планирање и финансирање

Член 64 Програма

Министерот донесува програма за извршување на одделна јавна услуга од членот 53 на овој закон.

Со програмата од ставот 1 на овој член се утврдува:

- видот и обемот на услугите,
- начин и динамика на извршување на услугите и
- обемот и начинот на финансирање, односно кофинансирање на одделни услуги.

Член 65 Финансирање на јавните услуги

Јавните услуги од областа на земјоделството се финансираат од:

- Буџетот на Република Македонија,
- надоместокот за услугата и
- други извори согласно со закон.

Одделни јавни услуги од членот 53 на овој закон се финансираат или кофинансираат од Буџетот на Република Македонија во согласност со националните програми од членот 5 на овој закон и програмата од членот 64 на овој закон. Вршителите на јавните услуги мораат да ги наменат средствата од Буџетот на Република Македонија за финансирање на програмата на јавни услуги само за вршење на таа јавна услуга, во согласност со програмата од членот 64 на овој закон.

Член 66 Стручен надзор на вршење на јавни услуги

Стручниот надзор над извршувањето на јавните услуги од членот 53 на овој закон го врши Министерството. По исклучок од ставот 1 на овој член министерот може да овласти други правни или физички лица, кои се стручно оспособени и соодветно опремени, да вршат одредени стручни работи за потребите на стручниот надзор над одделни јавни услуги од членот 53 на овој закон. Потребната стручна оспособеност и соодветна опременост од ставот 2 на овој член поблиску ја пропишува министерот. За овластување на правни или физички лица од ставот 2 на овој член, Министерството спроведува јавен конкурс. Министерот склучува договор со избраниот понудувач.

XI. ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Член 67

Цели

Заради дефинирање и спроведување на ефикасна земјоделска политика и политиката на рурален развој, како и за обезбедување на податоци за потребите на Министерството и субјектите, Министерството воспоставува Земјоделски информативен систем (во натамошниот текст: ЗИС).

ЗИС вклучува:

- собирање и примарна обработка на податоци,
- воспоставување на бази на податоци и водење на регистри,
- воспоставување и управување со информативни системи за следење на пазарот со земјоделски производи и производно-економските резултати на земјоделските стопанства,
- уредување на сметководство на семејни земјоделски стопанства и
- информативна технологија за поддршка на компонентите од ЗИС.
- Министерот го пропишува начинот за поставување на системите и правила за проток и размена на податоци.

Член 68

Финансирање на ЗИС

Воспоставувањето и водењето на ЗИС се финансира од Буџетот на Република Македонија.

Член 69

Национален комитет

За координирање на активностите на ЗИС Владата формира Национален комитет за ЗИС. Националниот комитет од ставот 1 на овој член го сочинуваат претставници од надлежните органи од областа на економијата, земјоделството, информатиката, безбедноста на храна, статистиката, катастарот на недвижности, претставници од научнообразовните институции и претставници на здруженијата од областа на земјоделството.

1. Регистри и бази на податоци

Член 70

Регистри и бази на податоци

Министерството воспоставува и води записи организирани во регистри и бази на податоци за:

- земјоделски стопанства,

- производители и преработувачи на интегрални земјоделски примарни и преработени производи,
- евиденција на извозници и увозници на одредени земјоделски примарни и преработени производи,
- долгогодишни насади,
- подрачја со ограничени можности за земјоделска дејност,
- стварно користење на земјоделско земјиште и
- типови и својства на почвите.

Формата, содржината и начинот на водење на реги стрите и бази на податоци од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот. Министерството води и други регистри и базите на податоци согласно со закон. Регистрите и базите на податоци кои се водат во Министерството мора да бидат компатибилни заради меѓусебно поврзување и размена на податоци. Во регистри и бази на податоци од ставот 1 на овој член се запишуваат најмалку следниве податоци:

- назив, односно име и презиме,
- седиште, односно адреса на живеење,
- вид на субјектот,
- даночен број,
- единствен матичен број,
- единствен матичен број на субјектот,
- шифра на организационен облик,
- шифра и назив на претежна дејност и
- број на сметката (само за субјекти кои бараат право на користење на средства).

Член 71

Единствен регистар на земјоделски стопанства

Министерството води единствен регистар на земјоделски стопанства. Во регистарот од ставот 1 на овој член задолжително се запишуваат земјоделски стопанства кои:

- 1) бараат остварување на правото за користење на средства од мерките согласно со овој закон или други мерки од земјоделската политика и политиката на рурален развој и
- 2) се запишани во регистрите дефинирани со посебните прописи од областа на земјоделството.

Основа за водење на регистарот од ставот 1 на овој член и негово поврзување со други регистри е единствениот идентификациски број на земјоделското стопанство (во натамошниот текст: ИДБР). ИДБР се одредува при упис на земјоделското стопанство во регистарот од ставот 1 на овој член. Употребата на ИДБР е задолжителна во сите регистри, дефинирани со други прописи, кои се поврзуваат со регистарот од ставот 1 на овој член. Регистарот од ставот 1 на овој член се води во нумеричка и графичка форма и ги содржи особено следниве податоци:

- ИДБР,
- адреса, односно седиште на земјоделското стопанство,

- од членот 70 став 5 на овој закон за носителот на земјоделското стопанство, а во случај на семејно земјоделско стопанство и податоци за неговите членови,
- за дејноста на земјоделското стопанство,
- за фактичка употреба на земјоделско земјиште, пасишта, шуми и шумско земјиште,
- за одгледувалиштето на животните каде што се одгледуваат и
- за бројната состојба на животни кои се одгледуваат.

Носителот на земјоделското стопанство е обврзан секоја промена да ја пријави во Министерството во рок од 15 дена од настанатата промена. Министерот ги пропишува формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 1 на овој член.

Член 72

Добивање и употреба на податоци

За водење и одржување на регистрите Министерството добива и употребува податоци кои во рамките на пропишаните регистри и евиденции ги водат:

- државните органи,
- јавните установи,
- агенциите,
- концесионерите,
- единиците на локалната самоуправа и
- други овластени институции.

За водење и одржување на регистрите особено се користат податоци од:

- регистарот на населението (име и презиме, единствен матичен број на граѓанинот, живеалиште),
- регистарот на даночните обврзници (даночен број),
- истражувањата,
- катастарот на земјиште,
- катастарот на недвижности,
- Централниот регистар на Република Македонија,
- базите на царинските податоци за увозот и извозот на земјоделските примарни и преработени производи,
- областа на сточарството,
- областа на ветеринарната медицина,
- областа на шумарството,
- областа на водостопанството,
- областа на рибарството,
- областа на животната средина,
- областа на просторното планирање и
- областа на климатските услови.

За водење и одржување на регистрите и евиденциите, Министерството користи основни топографски планови, топографски карти, прегледни карти и дигитални ортофото планови.

Податоците, картите и дигиталните ортофото планови од ставовите 1 и 2 на овој член на барање на министерот, соодветните институции ги доставуваат во пишана и електронска форма доколку постои.

Начинот на поврзување со други регистри и евиденции и начинот на добивање на податоци од други регистри и евиденции, ги пропишува министерот.

Член 73

Доставување на податоци

Податоците од регистрите согласно со овој закон се јавни, освен податоците кои имаат карактер на лични податоци и податоците кои се сметаат за деловна тајна.

Податоците од ставот 1 на овој член се доставуваат во согласност со прописите за заштита на личните податоци и прописите за класифицирани информации.

Податоците од ставот 1 на овој член можат да се употребат само за намената за која биле дадени и не смеат да се менуваат или доставуваат на други лица.

2. Земјоделска статистика

Член 74

Земјоделска статистика

Во соработка со Државниот завод за статистика на Република Македонија, Министерството непосредно учествува во собирање и обработка на статистичките податоци за земјоделството и руралниот развој за следниве области:

- структура на земјоделското производство, вклучително попис за земјоделство,
- деловни активности на земјоделски стопанства и агромонетарна статистика, особено економски сметки за земјоделство.

Министерството може и самостојно да извршува статистички истражувања за сопствени потреби.

3. Земјоделски пазарен информативен систем

Член 75

Земјоделски пазарен информативен систем

За водењето на политиката за уредување на пазарите на земјоделските производи Министерството воспоставува пазарен информативен систем. Министерството собира, обработува и објавува податоци за количини и цени на одделни земјоделски производи на репрезентативни пазари. Министерот ги определува репрезентативните пазари и ги утврдува видот, обемот, роковите и субјектите кои ги доставуваат податоците. Средствата за водење земјоделски пазарен информативен систем се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

4. Систем на сметководствени податоци на земјоделски стопанства

Член 76

Систем на сметководствени податоци на земјоделски стопанства

Министерството воспоставува систем на сметководствени податоци на земјоделски стопанства за следење на профитабилноста и обезбедување на структурни и финансиски податоци, кој се уредува со закон.

XII. НАДЗОР

Член 77

Надзор

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството.

Инспекцискиот надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон го вршат државниот инспектор за земјоделство, ветеринарниот инспектор и инспекторот за храна, во рамките на надлежностите определени со закон.

Член 78

Овластувања на државниот инспектор за земјоделство

Државниот инспектор за земјоделство, покрај овластувањата кои ги има врз основа на Законот за земјоделската инспекција, ги има уште и следниве овластувања и надлежности:

- прегледува деловни и производни простории, објекти, инсталации, предмети, стока или (производи), работење и документација на државните органи, како и физичките и правните лица кои вршат земјоделска дејност, дополнителни дејности на земјоделските имоти или други дејности, ако се работи за спроведување на мерките од земјоделската политика,
- прегледува станбени (згради и помошни простории) простории во кои се врши земјоделска или дополнителна дејност, односно други дејности, доколку се работи за спроведување на мерките на земјоделската политика,
- констатира незаконско добивање, односно ненаменско користење на средства по овој закон,
- констатира дали вршителите на јавните услуги ги исполнуваат пропишаните услови со овој закон,
- врши надзор над спроведувањето на задачите на вршителите на јавните услуги,
- ги проверува базите на податоци (усогласување на регистрите и евиденциите) кои се потребни за вршење на надзорот,
- предлага бришење од базите на податоци по овој закон,

- предлага на надлежниот орган, да побара враќање на незаконско, односно ненаменски користени средства,
- предлага на надлежниот орган спречување на исплатата на средствата,
- врши надзор над исполнувањето на условите за вршење на дополнителна дејност на земјоделскиот имот,
- врши надзор над исполнување на условите и надзор над изведувањето на добрата земјоделска пракса,
- зема мостри за анализи и
- утврдува дали овластените организации за утврдување на соодветноста на земјоделскиот производ односно прехранбениот производ ги исполнуват пропишаните услови.

Член 79

Мерки на државниот инспектор за земјоделство

Државниот инспектор за земјоделство при вршење на инспекцискиот надзор, освен мерките утврдени согласно со Законот за земјоделската инспекција може да ги преземе уште и следниве мерки:

- делумно или целосно да забрани право, односно спроведување на мерките по овој закон, доколку констатира прекршување на прописите,
- одредува мерки за неправилностите и недостатоците по овој закон и прописи издадени врз негова основа да се отстранат во рокот кој го одредил,
- одзема документација, односно предмети за утврдување на вистинската состојба во врска со утврдениот сомнеж за направениот прекршок,
- забрани употреба на ознаките и промет на земјоделски производи кои не ги исполнуваат пропишанитеуслови,
- одреди испитување на соодветност со прописите на земјоделски производи кои се во прометот,
- забрани промет или одреди нештетно уништување на земјоделски производи, доколку нивниот квалитет не одговара со прописите,
- забрани пуштање во царинска постапка за пуштање на стока во слободен промет на увезените земјоделски производи, доколку тие не се во согласност со пропишаните услови,
- забрани употреба на документи за соодветност на земјоделски производи, кои не се во согласност со прописите,
- забрани промет, односно рекламирање на земјоделски производи кои доведуваат во заблуда или би можеле потрошувачот да го доведат во заблуда,
- одредува други мерки и врши работи за кои е овластен со закон, друг пропис или акт,
- одредува мерки, неправилности и непотполности по овој закон и прописите издадени врз негова основа, да се отстранат во рокот кој го одредил,
- може да забрани вршење на дополнителна дејности да бара одземање на дозволата и бришење на таа дејност од

евиденцијата за дополнителни дејности до решението на надлежниот орган и

- може да забрани вршење на јавни услуги од страна на вршителите на јавните услуги, доколку не ги исполнуваат пропишаните услови и предлага одземање на јавните овластувања до решението на надлежниот орган.

Член 80

Овластувања на ветеринарниот инспектор и инспекторот за храна

Ветеринарниот инспектор и инспекторот за храна, покрај овластувањата кои ги имаат врз основа на прописите од областа на ветеринарството и безбедноста на храната, ги имаат уште и следниве овластувања и надлежности:

- ја прегледуваат документацијата за соодветноста на земјоделските производи, односно прехранбени продукти кои се во прометот,
- го надгледуваат пропишаниот квалитет на земјоделските производи, односно прехранбени продукти во промет,
- земаат мостри за анализи,
- ги надгледуваат условите за обележување и соодветност на ознаките на земјоделските производи, односно прехранбени продукти со пропишаните услови во промет,
- имаат пристап до базите на податоци кои се потребни за вршење на надзорот,
- предлагаат бришење од базите на податоци по овој закон и
- констатираат дали овластените организации за утврдување на соодветноста на земјоделските и прехранбените производи ги исполнуваат пропишаните услови.

Член 81

Мерки на ветеринарниот инспектор и инспекторот за храна

Ветеринарниот инспектор и инспекторот за храна, освен мерките утврдени со прописите од областа на ветеринарството и безбедноста на храната, можат да ги преземат уште и следниве мерки:

- одземаат документација, односно предмети за утврдување на вистинската состојба во врска со констатираниот сомнеж за направен прекршок,
- забранат употреба на ознаките и промет на прехранбени продукти кои не ги исполнуваат пропишаните услови,
- одредат испитување на соодветност со прописите на прехранбени продукти кои се во прометот,
- забранат промет или одредат нештетно уништување на прехранбени продукти, доколку нивниот квалитет не одговара со прописите,
- забранат пуштање во царинска постапка за пуштање на стока во слободен промет на увезените прехранбени продукти, доколку тие

- не се во согласност со пропишаните услови,
- забранат употреба на документи за соодветност на прехранбени продукти, кои не се во согласност со прописите,
 - забранат промет, односно рекламирање на прехранбени продукти кои доведуваат во заблуда или би можеле потрошувачот да го доведат во заблуда,
 - предлагаат на субјектот, кој го издал документот за соодветност на прехранбени продукти, да го отповика документот доколку не е во согласност со прописите,
 - можат да забранат вршење на јавни услуги од страна на вршителите на јавните услуги, доколку не ги исполнуваат пропишаните услови и предлагаат одземање на јавните овластувања до решението на надлежниот орган,
 - можат да забранат вршење на дополнителна дејност и бараат одземање на дозволата, како и бришење на таа дејност од евиденцијата на дополнителни дејности до решението на надлежниот орган,
 - одредуваат други мерки и вршат работи за кои се овластени со закон и
 - одредуваат мерки за отстранување на неправилности согласно со овој закон.

Член 82

Извршување

За мерките од членовите 79 и 81 на овој закон, државниот инспектор за земјоделство, ветеринарниот инспектор и инспекторот за храна при утврдување на квалитетот на земјоделските производи, односно прехранбени продукти издаваат решение во управна постапка. Жалба против решението не го одлага неговото извршување.

XIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 83

Глоба

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице за прекршок, ако:

- 1) искоренува автохтони сорти земјоделски култури или истребува автохтони раси добиток (член 28 став 2);
- 2) не ја почитува добрата земјоделска, односно хигиенска пракса (член 35);
- 3) пушти во промет земјоделски производ кој не е придружен со декларација (член 41 став 1);
- 4) пушти во промет земјоделски производ кој не е во согласност со декларација (член 41 став 2);
- 5) не ја чува декларацијата на земјоделскиот производ (член 41 став 3);

- 6) продава земјоделски производи спротивно на членот 47 од овој закон;
 - 7) пушти во промет земјоделски производ спротивно на членот 48 ставови (2) и (3) од овој закон;
 - 8) користи земјоделска механизација и опрема која не ги исполнува пропишаните услови за безбедна работа или дозволи ракување со земјоделска механизација и опрема од страна на лица кои за тоа не се соодветно оспособени (член 49 став 1);
 - 9) користи земјоделска механизација и опрема која не ги исполнува пропишаните технички услови (член 49 став 2) и
 - 10) ги употреби средствата спротивно на членот 65 став 4 од овој закон.
- Глоба во износ од 1.500 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за сторен прекршок од ставот 1 на овој член.
- Прекршочна санкција забрана за вршење дејност во траење од една до пет години ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за сторен прекршок од ставот 1 точки 3, 4, 6 и 7 на овој член.
- Прекршочна санкција забрана за вршење професија или должност во траење од една до пет години ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за сторен прекршок од ставот 1 точки 3, 4, 6 и 7 на овој член.

Член 84 **Глоба**

- Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на физичкото лице, ако:
- 1) искоренува автохтони сорти земјоделски култури или истребува автохтони раси добиток (член 28 став 2);
 - 2) не ја почитува добрата земјоделска, односно хигиенска пракса (член 35);
 - 3) пушти во промет земјоделски производ кој не е придружен со декларација (член 41 став 1);
 - 4) пушти во промет земјоделски производ кој не е во согласност со декларација (член 41 став 2);
 - 5) не ја чува декларацијата на земјоделскиот производ (член 41 став 3);
 - 6) продава земјоделски производи спротивно на членот 47 од овој закон;
 - 7) пушти во промет земјоделски производ спротивно на членот 48 ставови 2 и 3 од овој закон;
 - 8) користи земјоделска механизација и опрема која не ги исполнува пропишаните услови за безбедна работа или дозволи ракување со земјоделска механизација и опрема од страна на лица кои за тоа не се соодветно оспособени (член 49 став 1);
 - 9) користи земјоделска механизација и опрема која не ги исполнува пропишаните технички услови (член 49 став 2) и
 - 10) ги употреби средствата спротивно на членот 65 став 4 од овој закон.

Член 85
Постапки, порамнување и посредување

Прекршочната постапка за прекршоците предвидени со овој закон ја води надлежниот суд.

Пред поднесување на барање за прекршочна постапка за прекршоци предвидени во овој закон, Министерството води постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

XIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 86
Донесување на подзаконските акти

Министерот ќе ги донесе подзаконските прописи за спроведување на овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 87
Основање на Совет за земјоделство и рурален развој

Советот за земјоделство и рурален развој ќе се формира најдоцна во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 88
Важност на досегашните прописи

Со денот на започнувањето на примената на овој закон престанува да важи Законот за поттикнување на развојот на земјоделството (“Службен весник на Република Македонија” бр. 24/92, 32/92, 83/93, 78/93 и 14/96).

Член 89
Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од 1 јануари 2008 година.